

OPPIMISEN ARVIOINTI

Millaiset ovat mielestäsi arviointikulttuurin kehittämisen tavoitteet ja keskeiset piirteet koulussanne? - Mitä arviointiin liittyviä toimintatapoja ja rakenteita koulussanne jo on, jotka tulisi korjata?

A= alakoulu, Y= yläkoulu, E= erityisopetus

Keskeiset piirteet

- Itsearviointi ”matkan varrella”, myös väliarvioinnissa erillinen lomake (sekä oppiaineissa että muu koulussa oleminen)
- Itsearviointi teetetään kaikilla oppilailla syyslukukauden aikana
- Oppilaat arvioivat omaa oppimista ja työskentelyprosessiaan
- Itsearvioinnin realistisuus
 - o kehittyvä prosessi
- Kokeet, joskus suullinen näyttö, itsearvioina
- Oppilaiden itsearviointilomake täytetään ennen arviointikeskustelua ja sitä käytetään keskustelun pohjana
- Oppilaat ja opettajat arvioivat samoilla kriteereillä käytöstä -> keskustelun pohjana huoltajien kanssa
- Kokeen yhteydessä itsearviointiosio omasta osaamisesta/ oppimisen edistymisestä/ omasta työpanoksesta
- Arviointikokoukset ennen todistuksen antamista
- Työparit sopivat keskenään, mitkä arvioinnit pidetään.
- Arviointikeskusteluihin Tampereen kaupungin yhteinen malli
- Vilma/Helmi – koetaan hyvänä apuvälineenä arvioinnin tukena
- Opettajien yhteistyö arvioinnissa todella tärkeää, esim. kokeiden suunnittelu yhdessä, oppisisältöjen suunnittelu yhdessä
- Lukuvuosiarviointi
- Oppilaan osaamisen näyttäminen, tuntityöskentely
- Ryhmätyöskentelyn arviointi/seuraaminen
- Yläkoulun ja alakoulun arviointieroja Onko? -Juu ja ei
- ARVIOINTIEN lähestyessä usein kouluissa vastuu annetaan opettajille pohtia arviointiaan tukien OPS:n -> ”ops:ta vastaukset & suunnat”
- Taito- ja taideaineiden arvioinnin numeraalisuus koetaan vaikeana jopa epäloogisena -> ei toivottavana
- Oppilaiden osallisuus nähdään mörkönä
- Opettaja haluaa rajat
- Oppilaan tulee tietää rajat ja kriteerit arvioinneissa
- Arviointien kirjaaminen
- Koetaan paperi/kansiovuoreksi -> enemmän avaamista, keskustelua opettajien kesken
- Ilmiöpohjaisuus
- Prosessin arviointi
- PDL New pedagogic deep learning
- Montessoriopetuksessa:
- Koe pidetään, kun oppilas on oppinut asian

- Arviointikulttuuria ei ole juurikaan. Ainoastaan valtakunnalliset perusteet. Koulun oma arviointikulttuuri on suullisena tietona.
- Kukin oppilas arvioidaan periaatteessa yksilöllisesti, mutta toiset vievät enemmän aikaa, toisia ei käsitellä juuri yhtään
- Kouluissa yhteistä aikaa ei juuri käytetä arvioinnista puhumiseen, poikkeuksena käyttäytymisen arviointi
- 8:n numeron kriteerit on monessa tapauksessa liian kovat, yliopisto tukea
- Arviointikeskustelujen ajankohdat määritelty ennalta
- Välitodistusten antamisessa yhteinen linjaus
- Joulu-(väliarviointi) ja kevät todistukset (lukuvuosiarviointi) + päättöarviointi
- Nelosvaroituksilla yritetään saada oppilas muuttamaan suuntaa
- Erilaisia arvioitavia numeerisia suoritteita
- Wilmassa positiivisia ja ohjaavia (negatiivisia) sanallisia arviointeja
- Arviointikeskustelut (eri aineenopettajat käyvät oppilaiden kanssa kahdenkeskisiä ainekohtaisia keskusteluja)
- Käytös ei vaikuta aineen arvosanaan
- Numero määräytyy näyttöjen ja tuntityöskentelyn perusteella
- Arviointien jatkuvaan kirjaamiseen ei riitä aikaa!
- Taito- ja taideaineissa halutaan säilyttää numeerinen arviointi
- Yhtenäiset kokeet
- Aineryhmien keskenään sopimat kriteerit arvosanoille
- Helmen/Wilman yhtenäinen käyttö
- mistä :(
- mistä :)
- käytös vai osaaminen
- Työskentelyn arviointi
 - o oma-aloitteisuus
- Arvioinnin kriteerit listataan jakson alussa
 - o koe
 - o esitelmä
 - o tuntityö
 - o ryhmätyö
- Prosessin arviointi
 - o Opettajan ja oppilaan välinen tavoitekeskustelu kurssin/jakson aluksi
 - o Kiinnitetäänkö huomiota enemmän itse prosessiin vai lopputulokseen?
 - o Arvioinnin räätälöintiä oppilaille, joilla paljon poissaoloja tai eivät tule kouluun tai 30% monikielisiä maahanmuuttajataust. <- sanallinen arvio
 - > ollaan yksilöllisesti arvioitu oppimisprosessia
 - > tukitoimet eo, oppilashuolto mukaan, joissa on huolta
 - o Tavoitteiden asettaminen, arviointikriteereiden pohtiminen & keskustelu
 - o Käyttäytymisen kriteerit kirjattu & vuosittaista keskustelua
 - o Erilaisia tapoja näyttää
 - o Kokeet
 - o Kirjallinen työ
 - o Suullinen esitys
 - o Ryhmätyöt
- K Käyttäytymisen arviointiin on tarkat kriteerit

- K Arvosanojen antamiseen annetaan dead line.
- K Milloin arviointia suoritetaan ja kuinka monta kertaa
- Kirjallinen palaute arviointikeskusteluun eri aineiden opettajille
- Oppiainekohtaiset käytännöt - kunkin open tyylillä
- Yhtenäinen arviointilinja luokka-asteittain ja läpi peruskoulun
- Arviointi on:
 - o Oikeudenmukainen
 - o Konkreettinen
 - o Realistinen
 - o Tavoitteidenmukainen
- Toimintatavat:
 - o Esim. käyttäytymisarviointikeskustelut (opet yhd.) arviointikaavake (linjassa ops ja koulun arvomaailman kanssa)
 - o Oppilas + opettajat
 - o Oppilas + opettajat + huoltajat + muut
 - o Suullinen jatkuva palaute
 - o Dokumentointi (kokeet, itsearviointit, kaavakkeet, kirjaaminen, Helmi tms.)

Kehittämisen tavoitteet

- Arvioimisen objektiivisuuden lisääminen siten, että järjestetään opetus tavalla, jossa useampi opettaja pääsee arvioimaan oppilasta.
- Objektiivisuus; konkreettisuus ja dokumentointi
- Arvioimisen tulee olla jatkuvaa
- Päätösarvioimisen ja muiden arviointien välinen suhde?
- Yhteiset arviointikeskustelut, eri luokilla opiskelevilla samat kokeet
- Arvioinnin läpinäkyvyys eri oppiaineiden sisällä ja samojenkin oppiaineiden sisällä
- Arvioinnin läpinäkyvyys (tavoitteet, arviointikohteet, pisteytys, jne...) A+Y
- Oikeudenmukaisuus
- Pois numeroiden korostumisesta, oppilaiden sisäänajaminen uudenlaiseen itseohjautuvuuteen ~ itsearviointiin
 - o Alakoulusta numerot pois, tilalle jokaiselle henkilökohtainen oppimissuunnitelma, jonka luokanopettaja tekee.
 - o Paremmiin esiin oppilaiden osaaminen, ei vain kehittämisen kohdat, enemmän kehumista
 - o Ohjataan oppilaita tunnistamaan vahvuutensa
 - o Kaikesta henkii liikaa, että kaikesta pitäisi osata enemmän ja paremmin, riittääkö (opettajillekaan) mikään?
 - o Oppimista pitäisi tapahtua omalta tasolta ja opettajien kannustaa -> hirveen vaikeaa antaa sitten arvosanat yhtämitallisesti
 - o Tavoitteiden selkeyttäminen oppilaille ja vanhemmille
 - o Arviointitapojen kehittäminen
- Toiveita...
 - o Koulun arviointikansio, paperinen, sähköinen. Myös uudelle opelle selkeää, miten arviointi tapahtuu.
 - o Aikaa arvioinnista keskustelemiseen
 - o Tilaisuus arviointikäytännöistä keskustelemiseen ja jakamiseen

- Arviointikriteerit kohdilleen, paljon eri tapoja/erilaisuutta – tässä hirveän iso työ! (esim. Joissakin kouluissa arvioidaan joka jakso numeerisesti)
- Arviointikäytänteet tulisi yhtenäistää valtakunnallisesti (lomakkeet, lomakepohjat ja arviointi yleensä)
- Suullinen arviointi ongelmallista
- Miten järjestetty oppilaiden/vanhempien kanssa
- Miten suullinen viesti ymmärretään, tulkitaan
 - o Arvioinnin monipuolistaminen
 - o Koetilanteiden monipuolistaminen, enemmän tiedonhankintaa ja –yhdistelyä
 - o Yksilöllisen arvioinnin lisäksi yhteisöllistä arviointia, vertaisarviointia
 - o Seuranta-arviointi ryhmätasolla-palkitseminen
 - o Lisää sanallista palautetta numeron lisäksi
 - o Mietimme kuinka kehittää ilmiöpohjaisen opiskelun arviointitapoja
 - o *Yksi kertoi, mitä kehittänyt tähän mennessä...sovittiin yhteistyöstä !!!*
- Yhteiset koulun pelisäännöt arviointiin(kin) liittyen tulisi olla kirjattuna ylipäätään
- Helmin hymynaama arviointiin voisi olla yhtenäiset käytänteet. Saako läksyjen tekemisestä hymynaaman?
- Miten arvioinnissa tulisi suhtautua lintsareihin, tehtävien laiminlyöjiin, passiivisiin ja/tai negatiivisiin lusmuilijoihin ja selittelijöihin?
- Yhtenäinen jaksojärjestelmä kaupungin/kunnan sisällä
- Yhtenäiset arviointiperusteet
- Yhtenäinen arviointikertojen määrä
 - o Pidempi työn kierto-jakso esim. 1-3kk opettajien välillä kaupungin sisällä. Voisi tutustua erilaisiin koulukulttuureihin ja tapoihin tehdä niin, että pääsisi itse opettelemaan ja tutustumaan oppilaisiin.
- Vaihto esimerkiksi Pohjois-Hervantaan koulun ja keskustan koulun välillä olisi opettavaista, silmiä avaavaa ja palkitsevaakin parhaimmillaan. Vaihto ei olisi pakollista vaan MAHDOLLISTA niille, jotka sitä haluaisivat.
- Tavoitteiden avaaminen oppilaille
- Arvioinnin pitää olla ymmärrettävää oppilaalle ja tämän vanhemmille, miten tavoitteet selitetään ymmärrettävästi oppilaalle ja vanhemmalle (varsinkin kielivaikeuksissa)
- Kaivataan ”valmiita ratkaisuja” tai ainakin tietoa asiasta, neuvoja, ohjeita -> pallo heitettiin meille, ei oikein löydy ideoita, ajatuksia?
- Arvioinnin lisäkoulutusta! OKL
- Voisko opetushallitus /-ministeriö koota vihkosen, jossa neuvottaisiin ”kuin lapselle”, mitä kaikkea opettajan tulee mitata, millä tavoin ja kuinka paljon jokaisessa opetettavassa aineessa?
- Vuorovaikutustaitojen kehittäminen -> oppilaat tulee opettaa vuorovaikutukseen
- Kehitetään tapoja, jotka auttavat arvioinnissa (esim. Lomake?). Miten kirjaat nopeasti ja systemaattisesti ylös havaintojasi.
- Arvioinnin perusteista/periaatteista keskustelu ja rakenteiden kirjaaminen puuttuu
 - o paljon erilaista arviointia on tehty ja tehdään <- johdonmukainen kirjaaminen puuttuu
 - o TAVOITTEET <- kriteerit<-ARVIOINTI
 - o Formatiiviset ja summatiivisen arvioinnin erot jne.
 - > Nyt tehdään aika paljon yksin tai opettajaparin kanssa
 - > Koulun tasolla keskustellaan yleensä siitä, mitä tehdään jos on nelosuhka
 - > Milloin arvosana/milloin vain pisteytys?
- Dokumentoinnin ajankohta (tunneilla, jälkeen?)

- Oppilaan temperamenttia ei arvioida vaan tietoja ja taitoja
 - Arvioinnin tulisi olla palautetta antavaa
 - Arvioinnin tulisi olla ohjaavaa
 - Laaja-alaista, vuorovaikutteista
 - Yksilöllisen arvioinnin eteenpäin vienti
 - Ryhmätöiden itsearviointi -> oppilaille vielä aika uusi ja vaikea asia
 - Tavoitteiden puhuminen auki sekä oppilaille että opettajille
 - Suuri toimintakulttuurin muutos (oppilaillekin) miten teet?
 - Kannustava palaute! Mukana koko ajan eikä arvosanoissa
 - Aika jatkuvaan arviointiin?
 - Uusi ops: arviointi ei sisällön osaaminen vaan miten osaa/oppii
 - Arviointi "näytöstä", ei kirjallinen
 - Arviointikulttuurin tavoitteena on yhdenvertaisuuteen pyrkiminen Y/A
 - Tavoitteena olisi antaa kriteerit oppilaille tiedoksi mahdollisimman usein ja näkyvästi Y/A
 - Sanalliset palautteet yläkouluun. Olisi hyvä olla opettajille jonkinlaiset mallit oppiaineen mukaan, ainekohtaisesti. Näin opettajan työmäärää voitaisiin vähentää.
 - Opettajille yhtenäinen linja valtakunnallisesti
 - Oppilas saa tiedon ja ymmärtää miten hän voi parantaa suoritustaan
 - Arvioinnin kehittäminenkin on prosessi
 - Ensin "minimien" määrittäminen
- Kokeiden rooli? -> asenteiden muuttaminen, keskustelu yhdessä

Itsearviointista:

- Itsearviointi, olisi hyvä aloittaa jo pienenä, ettei tule yllätyksenä esim. yläkoulussa
- Todistukseen tuleva arvosana ei välttämättä aina pohjaudu kokeisiin, mutta on annettava mahdollisuus osoittaa osaaminen kirjallisesti
- Itsearviointikäytännöt voisivat olla kirjattuna koulussa
- Kouluille yhtenäistä itsearviointia, ohjeistus opettajille/oppilaille
- Itsearviointi säännölliseksi osaksi jokaista oppiainetta jo esikoulusta alkaen Y/A
- Itsearviointin opetteleminen ikäkaudelle sopivalla tavalla -> Yhteinen suunnitelma siitä, miten taitoa opetetaan
- Opettajan oman työn arviointi, opettajuuden kehittäminen

Arviointikeskustelusta:

- Arviointikeskustelu, joka arvioinnin aikaan oppilaan kanssa: hyvä hetki perustella oppilaalle arvosana ja keskustella muutenkin oppilaan kanssa
- Arviointikeskustelut ykkösluokan keväältä lähtien (Joka vuosiluokalle oma lomake, yläkoulussa ei ainekohtainen)
- Arviointikeskustelu oppilas-opettaja ennen jokaisen arvosanan antamista yhteneväiseksi käytännöksi. Näin välttyään ikäviltä yllätyksiltä ja oppilas saa kuulla arvosanansa perusteet.
- Arviointikeskusteluihin/vanhempainvartteihin kootut asiat selkeämmin käyttöön, voisi olla yhtenäinen lomake käytössä.
- Vastavuoroisten arviointikeskustelujen kehittäminen, numeroarvioinnin vähentäminen

Alakoulu

- 1-4lk todistus pohjien uusinta
- Yhtenäistämisen tavoitteet -> yhteiset kriteerit toivotaan löytyvän koulun opettajilta
- Opettajat ja arviointi ovat yleensä eriaisia esim. käytöksen arviointia käydään useissa kouluissa yhteisesti
- Opettajat näkevät oppilaansa omassa "luokkatilassaan" erilaisina -> enemmän pitäisi mennä luokkatilojen yli
- Opettajat arvostavat ja täten arvioivat erilaisia asioita -> näyttö KA aktiivisuus
- Luokkien tasoerot näkyy
- 3.-4. Luokkien sanallisen arvioinnin selkeyttäminen
 - Numero? Lauseet? Rastit?
- Arviointi keskustelu hyödyllisempi kuin todistus
- Itsearviointin toteuttaminen suunnitellummin
- Yhtenevät tavoitteet etenkin alkuopetuksessa

Yläkoulu

- Numeroarviointista neljä kertaa vuodessa tulisi luopua -> 2krt/lukuvuosi -> pois suorituskeskeisyydestä
- Kohti monipuolisia näyttötapoja, nyt hyvin keskeistä.
- Arviointikulttuurin läpinäkyvyys perheille ja oppilaille > esim. Vanhempainilta, jossa teemana arviointi > vanhemmat + oppilaat eivät tiedä mistä arvosana tulee.
- Oppilaat tekevät 2 krt lukuvuodessa itsearviointin, johon myös vanhemmat kommentoivat -> käydään läpi vanhempainvartissa
- Avoimuuden lisääminen -> myös: oppilaat, vanhemmat
- Jatkuva analysointi
- Keskustelu aiheesta työyhteisössä
- Aineryhmät
- Arvioinnin vertailutiedon systemaattinen kerääminen (julkisia)
- Koko opettajayhteisön arviointikeskustelut
- Yläkoululla hyvä käytäntö on täyttää kullekin oppilaalle oman lomakkeen, jonka kukin aineenopettaja täyttää omalta osaltaan, Tämä käydään läpi oppilaan ja vanhempien kanssa
- Monipuolisuuden vaatimus kasvaa -> opettajan työmäärä kasvaa
- Pois koekeskeisyydestä
- Yksilöllinen arviointi vs. tavoitteet
- Mitä arviointi on? arvioinnin (numerot) avaaminen oppilaille
- Vertaisarviointi -> tarkkaan suunniteltu ja pohjustettu
- Miten oppilaat ja vanhemmat saadaan sisäistämään arvioinnin monimuotoisuus?
- Arviointikeskusteluihin resurssia/aikaa lisää!
- Arviointikeskustelukulttuurin juurruttaminen/vakiinnuttaminen
- Päätösarvioinnit käydään aineryhmissä lop. oppilaittain

Erityisoppilaat

- Arviointiin liittyviä toimintatapoja ja rakenteita, jotka tulisi korjata:
 - o Miten erityisoppilaiden osaamista arvioidaan? Millainen todistus annetaan? Milloin? -> Yhteinen linja tarvitaan, että esim. päätösarvioinnit olisivat yhtenäisiä.

- Arvioinnin tulisi olla oppilaskeskeistä ja –lähtöistä – kannustavaa ja motivoivaa, ei esim. ”Hyväksytty”- arvosanaa erityisoppilaalle, joka on tehnyt kovasti työtä, jonka tulos myös näkyy.

Muuta

- Hiljaisen tiedon välittyminen/välittäminen
- Ryhmässä toimiminen
- Yhteistyö ja vertailu ylä- ja alakoulun välillä
- Arvosanan avaaminen oppilaalle tarvittaessa
- Itsearviointipohja
- Itsearvioinnin ohjaus
- Arvioitavien asioiden ”listaus” selkeästi myös oppilaille ja vanhemmille
- Oppilaille itsearviointiin ja vertaisarviointiin valmiita lauseita
- Mahdollisuus keskustelemaan arviointiin
- Opettajien yhteistyö arvioinnissa, miten kukin tulkitsee sanallisen arviointipohjan/numerot
- Suulliset ja kirjalliset kokeet
- Nivelvaiheiden tärkeys -> tiedon siirto
- Taideaineiden arviointi
- Luokkatasoilla puhutaan arvioinnista -> pyritään yhdenmukaisuuteen
- Koulujen välillä vaihdetaan ajatuksia, ideoita, tietoa
- Arviointia ei opeteta OKL:ssä, se on valitettavasti prosessi, joka opitaan vasta sitä toistamalla.
- Tavoitteiden asettaminen & siihen peilaaminen
- Arvioinnin back up:na
 - Samanaikaisopettajat arvioivat
 - Kaikki opettajat arvioivat
 - Ammattitaidon jakaminen
- Oppilaiden tuntemus

Millaiset ovat 2. ja 3. vuosiluokan ja 6. ja 7. vuosiluokan nivelvaiheisiin liittyvät arvioinnin ja palautteen antamisen käytännöt koulussanne?

Yleisesti nivelvaiheiden arvioinnista ja palautteen antamisen käytännöistä

- Nivelvaiheita on myös muita esim. eskarista kouluun siirtyessä 4. luokalta 5.luokalle siirtyessä → eskareiden & 1.lk palaverit mukaan!
- Nivelpalaverit
- Käytännöt puuttuvat kouluista
- Oppilastuntemus on avain arviointiin!
- Yhteistyö kotien kanssa mukavissa merkeissä (esim. vanhempainyhdistys)
- Vanhempainvartit
- Laaja työskentelyn arviointi
- Käytöksen arvioinnissa: luokkatasoin arvioinnissa kaikki opettajat kävisivät läpi oman luokkatason oppilaat (kaikki, joilla poikkeaa arvosanasta 8) (käytössä ainakin 6. luokalla)
- Äitiyslomansijaiset jne. jää usein huomioimatta ja he jäävät todistuskopioiden varaan
- Vaikuttaako persoona välttämättä arviointiin? etenkin käyttäytymisarvioinnin kohdalla?
- Vertaisarviointia
- Joissakin kouluissa käytössä jokaisella luokka-asteella arviointikeskustelut
- Kannustavat arvosanat
- Arviointikeskustelut oppilaiden kanssa lukuvuoden kuluessa, ei vain lopuksi
- Hyvän osaamisen kriteereissä ristiriidat (opittu sisältö vs. aktiivisuus, käyttäytyminen → paljon opettajan vastuulla)
- Keskustelut oppilaiden erityisominaisuuksista luokanvalvojan kanssa, diagnosoidut oppimisvaikeudet muillekin opettajille tiedoksi
- Vapaamuotoiset keskustelut, luottamuksellisia, oppilaan persoonaan liittyvät asiat luokanvalvojan tietoon ("ongelmat" voi myös kadota yläkouluun siirtyessä)
- Usein tietoa välittyy vain niistä, kenellä on erityisominaisuuksia (paitsi erityislahjakkaat jäävät usein huomiotta), pitäisi kuitenkin välittää kaikista oppilaista → "taviksista" välittyy vain arvosanat
- Halutaan tietää tietoa oppilaista (mm. vahvuuksista), mutta myös opettajan käyttämistä toimintatavoista
- Painotusluokilla numeroiden merkitys korostuu
- Etenkin sairaudet tulee saattaa opettajien tietoon!
- Henkilökunnan kesken palautetta pedagogisessa ryhmässä
- Pedagogiset asiakirjat ovat olemassa (ja niitä päivitetään nivelvaiheessa)
- Jatkuva suullinen arviointi henkilökohtaisesti (oppiminen, työskentely, toiminnan ohjaus)
- S2-suunnitelmat olisivat todella tärkeitä ja niiden läpikäyminen arviointikeskusteluissa molempien opettajien vanhempien ja oppilaan kanssa → S2-suunnitelman lähettäminen seuraavaan kouluun AINA, kun koulu vaihtuu

2. ja 3. vuosiluokan välinen nivelvaihe (Alakoulu)

- Toivotaan, että opettaja pysyisi samana
- Nivelvaiheessa muuttuu muukin: 2 luokalla opetellaan "miten opetellaan" ja 3 luokalla opetellaan jo sisältöjä → oppilaiden tasoerot voi olla valtavat
- Arvioinnissa käytössä rasti ruutuun –systemi
- äidinkieli ja matikka 1-2

- kirjoittaminen, lukeminen ja vuorovaikutus 1-2
- 3 luokalla lisäksi kielet ja ympäristöoppi
- Nivelvaiheisiin aikaa keskusteluun erityisopettajalle ja tulevalle opettajalle → miten uudet opettajat on huomioitu?
- Nivelvaihekeskustelut: arviointikeskusteluissa ennakoidaan 3.luokan tavoitteista selviytymistä ja opiskelutaitoja
- Painoalueittain opettaminen tulossa
- Uusien luokkien muodostumiseen saattaa vaikuttaa esim. kielivalinnat
- Suullinen palaute kokeen yhteydessä
- Pienillä epärealistista itsearviointia (hyvin positiivista)
- Itsearviointeja 2. luokalla erikseen äidinkieli ja matematiikka → 2 kertaa vuodessa, kohdat läpi opettajajohtoisesti, kuvia apuna käyttäen
- Itsearvioinnissa uhka mediassa jylläävä ulkonäkökeskeisyys, pikakuuluisuuden tavoitteet tms. → muodostuu helposti epärealistinen kuva itsestä?
- Pitäisikö jo 1 luokalla pitää kaksi arviointikeskustelua?
- Rehtorin ajatukset vaikuttaa → rehtorin vaihtuessa voi aina muuttaa käytänteitä!
- Kirjainarviointien ajattelu arviointivaiheessa numeroina on selkeyttänyt
- 2. ja 3. luokkien opettajien yhteisten palaverien kautta varmistetaan yhdessä mekaanisen lukutaidon tavat, opiskelutaidot, ”kypsyys”, työskentelytaidot → vanhemmat keskustelussa tarvittaessa mukana
- Moniammatillinen yhteistyö
- Opettajan vaihtuessa tutustumistapaaminen
- Erityisen- ja tehostetun tuen arviointi nivelvaiheessa (pedagoginen arvio) → luokanopettajaa ja erityisopettajaa arvioi

6. ja 7. vuosiluokan välinen nivelvaihe

- Tiedonsiirto keväällä luokanopettajilta luokanvalvojille/aineenopettajille (vain omia oppilaita koskeva tieto mm. oppimisvaikeuksista, käytöksestä) → vaikuttaa luokkien ja opetusryhmien muodostamiseen
- Alakoulun opettaja täyttää jokaisesta oppilaasta lomakkeen, joka tulee tiedoksi yläkoulun luokanvalvojille → ristiriita: luokanvalvoja ei aina opeta oman luokkansa oppilaille mitään!
- Opot ja erityisopettajat vierailevat alakoululla ennen seiskalle siirtymistä → yhteispalaverit, tutustumista (”haastavat” oppilaat jakautuisi tasaisemmin) → he muodostavat uudet luokat
- Erityisopettajilta ja opoilta tietoa mm. sosiaalisista taidoista, kiusaamisesta, erityistarpeet ja oppimisen ongelmat → mikä tieto on opettajille tarpeen?
- 6.luokkalaisten tutustuminen keväällä omaa kouluun (tapaa luokanvalvojan)
- Opettajien yhteistyö yli oppiaine rajojen
- Kielet arvioidaan alakoulussa melko samalla tavalla kuin yläkoulussa, etenkin jos kielten opettaja opettaa
- Yläkoulun erityisopettaja käy marraskuusta asti 1h/vko opettamassa 6. luokkalaisia
- 6. ja 7. luokan arviointikriteerit usein erilaisia, mutta ei tiedossa
- Olisi hyvä arvioida myös työskentelytaitoja, erityisesti 6. ja 7. lk nivelvaiheessa
- 6.lk tammikuussa tavoitteiden asettaminen oppilaan ja huoltajan kanssa
- Tavoitteiden opettelu sisältöjen avulla

Alakoulu

- Arvioidaan kielitieto: selviääkö englannista jatkossa?
- Erityisopettajalta erityisopettajalle siirtyvä tiedonsiirtolomake, joka täytetty yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa (vain erityistä tukea tarvitsevat)
- Luokanopettajan henkilökohtaiset keskustelut koulun vaihdosta oppilaidensa kanssa
- 6. lk antaa palautetta omalle opettajalle

Yläkoulu

- Oikeusturvakysymykset
- Haluaako yläkoulun opettajat tietää oppilaiden numeroita alakoulusta? ”puhtaalta pöydältä aloittaminen”
- Kaikki luokanvalvojat saavat kaikkien tulevien 7. lk oppilaiden tiedot ja ovat mukana muodostamassa luokkia
- Luokat on jaettu valmiiksi ja luokanvalvoja saa tiedon vain oppimisvaikeuksista
- Kielten opettajien väliset palaverit
- Tiedon siirtyminen: kansiot, wilma
- Luokanvalvoja saa alakoulun todistukset
- Tukioppilaat
- Vaitiolovelvollisuus estää palautteen antamisen
- Tietoa erityisopettajien kautta, jos on ollut ongelmia
- Koulun rehtori tekee vertailua oppilaiden keskiarvojen vertautumisesta 6.lk kevään keskiarvoon (jos keskiarvo laskee puolella numerolla tai enemmän, on syytä tehdä korjaustoimenpiteitä)
- Yläkoulun opettajat saa monesti tietää numeron etukäteen, ja ”toteavat” sen, mutta ”unohtavat” sen (ei keskustella oppilaiden kanssa)
- 7. luokkien opettajien yhteispalaveri syksyllä siitä, miten luokan arki on lähtenyt liikkeelle
- Arviointimenetelmät oppilaiden tietoon
- Oman oppimisen seuraaminen ja arviointi

Yhteinäiskoulu

- Opettajalta opettajalle annettava ”saattohoito”, saattanut jäädä osassa kouluista paitsioon
- Tiedonjako helpompaa, koska oppilaat ”yhteisiä”
- Systeemi tiedonkeruuseen luokanvalvojille arviointikeskusteluihin ym. Palavereihin

Erityisopetus

- Valmistavasta opetuksesta siirtyminen normiluokalle (tai erityisluokalle) on myös yksi tärkeä nivelvaihe, joka tulisi ottaa huomioon
- Tavoitekeskusteluja, arviointi jatkuvin näytöin ja kirjallisten tuotosten kautta ja itsearviointeja
- Jopo-luokalta ammatillisiin opintoihin arvioinnin tulee ”ennustaa” oppilaan osaamista ja selviytymistä ammatillisissa opinnoissa
- Henkilökohtainen arviointi, jokaisella omat tavoitteet
- Erityisen tuen oppilaista mietitään jatkuvasti, onko tuki sopiva vai pitääkö keventää tai nostaa
- Arviointipalaverit

Sairaalakoulu

- Oppilaat ovat jaksolla, arviointi tapahtuu omalla koululla: erityisopettaja antaa jaksosta palautteen yleensä suullisesti, voidaan antaa myös kirjallista palautetta
- Suullisen näytön arviointi tehdään oppilaan jaksamisen mukaan

- Oppimisen arvioinnin portaat (väritetään sitä mukaa, kun oppilas edistyy)
- Oppilaille pyritään tarjoamaan keinoja seurata omaa oppimistaan

Kehitysideat ja kysymykset

- Palautetta 7.lk lopussa yläkoululta takaisin luokanopettajille? tarpeellista?
- Uuteen ops:iin arvioinnin apuvälineitä, konkreettisia esimerkkejä ja dokumentointia, lomakepohja
- Arviointikäytännöt koulukohtaisia, toivottaisiin selkeämpiä rajoja (edes seutukohtaisia)
- Miksi arviointi tehdään paikallisesti, kuitenkin pyrkien yhtenäisyyteen valtakunnallisesti?
- Toukokuussa ajanpuute?
- Arvioinnin tavoitteiden selkeyttäminen!
- Valinnaisen opinnäytetyön tekeminen? (lisänäyttöä)
- Skilzz-ohjelma tulossa kokeiluun Ylöjärvellä → toivotaan valtakunnallista ohjelmaa, jota riittävän yksinkertainen käyttää!
- Alakoulun ja yläkoulun arvosanojen yhteismitallisuus kyseenalaista? (arviointikriteerit, arvioinnin ristiriitaisuus)
- Pitäisikö antaa kaksi numeroa: 1. tiedot ja taidot 2. motivaatio ja yrittäminen?
- Tiedonsiirto sähköisesti vai paperilla?
- Tiedon saanti muualta muuttaneista?
- Arvioinnin painotus toisissa kouluissa parempi kuin toisissa → toiveena samaksi kouluihin!

Miten koulussanne toteutetaan/voisi toteuttaa yhteistyö huoltajien

kanssa arvioinnin suhteen? Miten se tulisi kirjata osaksi koulunne arviointikulttuuria?

Yhteistyö huoltajien kanssa arvioinnin suhteen tällä hetkellä

- Arviointikeskustelut (läsnä opettaja, huoltaja, (oppilas, erityisopettaja))
 - o esim. lomakepohja työnantajan puolelta
 - o ajankäyttö
 - o tehokkuus, laatu
 - o erityisesti nivelvaiheissa
- Vanhempien sitouttaminen arviointikeskusteluihin ala- ja yläkoulussa
- Vanhempien kanssa käytävät keskustelut tärkeitä nivelvaiheissa
- Arviointikeskusteluissa luodaan oppimissuunnitelmat kaikille
- Rastitodistukset/Numerotodistukset
- Vanhempainvartit
- Oppilaan itsearviointi
- Opettajan antama arviointi
- Huoltajille etukäteen materiaali kotiin vietäväksi
- Joka toinen vuosi opetuksen laadun arviointikysely koteihin
- Oppimispäiväkirja vanhempien kanssa, muutamia tavoitteita
- Viikottaiset tavoitteet oppilaiden kanssa --> esim. kuukausittain vanhempien osuus
- Oppilasraporteista huoltajat voivat seurata koearvosanoja
 - > hätätilanteessa soitetaan kotiin, jos jokin työ puuttuu
- Uuden luokan kanssa tutustumistapaamiset
- Vanhempainillat opettajan harkinnan mukaan: näissä vanhemmat tietoisiksi tavoitteista
- Portfolioiden esittely lukuvuoden päätteeksi = kerätään kaikki vuoden työt, esitellään vanhemmille keväällä (työt nousee arvokkaiksi ja vanhemmat kommentoi hyvässä hengessä)
- Koearvosanojen tiedotus Wilman/Helmen kautta
- Heikentyneiden oppimistulosten tiedottaminen
 - o nelosvaroitus
 - o huoli-lomake
- Positiiviset ja negatiiviset tuntimerkinnot tuntityöskentelystä
- Viikon/kuukauden plussat ja miinukset (työmäärä?)
- Vanhempainyhdistys

Alakoulu

- Keskusteluja oppilaan työskentelystä kaikkien häntä opettavien kesken
- itse- ja vertaisarviontien läpikäynti keskusteluissa ja/tai lähetetään kotiin nähtäväksi
- Selkeä ohje luokka-asteittain arviointikeskustelujen aiheista
- Käyttäytymisen kriteerit näkyvillä koulun kotisivuilla vanhemmille --> arviointiin pohja, tasapuolistaa arviointia

Yläkoulu

- Arviointi pohjautuu Wilmaan/Helmeen
- Wilmaan plussat ja miinukset
- Kerätään 3-4 opettajalta (eri aineiden opettajilta) mielipide oppilaan tuntityöskentelystä ja käyttäytymisestä, myös oppilaan oma mielipide --> vanhemmat saa tiedon kotiin ja antaa

niiden mukaan oman kommenttinsa

- Luokanvalvoja kokoaa arviointia, pieni sanallinen palaute tärkeä (etenkin tietona huoltajille)
- Yhteenveto kaikista koulutöistä

Erityisopetus

- Tehostetun tuen oppilaille määritelty syksyllä oppimissuunnitelma, jonka kommentoinnissa vanhemmat mukana = yhteistyö (arviointia arviointikeskustelussa)
- Tuen tarpeessa olevien oppilaiden vanhempien kanssa yhteistyötä ja arviointia enemmän
- Arviointikeskustelut, HOPS ja HOJKS -keskustelut, vanhempainillat jne.

Miten yhteistyötä voisi toteuttaa?

- Kotiin kyselylomake lapsen vahvuuksista/ avun tarpeista/ mielenkiinnon kohteista, esim. ekalla luokalla/ uuden open vaihtuessa
- Kysely vanhemmille, mistä haluavat keskustella
- Kokeisiin palaute- tai kommenttikenttä lapsille ja huoltajille, jotta nähdään miten lapsi kokee onnistuneensa ja mitä vanhemmat ajattelevat
- Pääkohdat/tukilista opettajalle mitä käydä läpi arvioinnissa huoltajien kanssa, mutta ei saa olla kaavamaista
- Wilmaan/ Helmeen lomake, johon oppilas asettaa tavoitteet/arvioi, huoltajat arvioivat ja opettajat arvioivat osaamista sen avulla
- Monialaisten oppimiskokonaisuuksien yhteydessä vanhemmat arvioivat lapsensa työtä koululta saadulta kaavakkeella --> heidän tulee ymmärtää, ettei heidän arviointinsa suoraa vaikuta oppilaan arvosanaan
- Syyspalaveri vanhempien ja lapsen kanssa yhteisistä tavoitteista, jouluna arviointipalaveri tilanteesta
- Vanhempainvartteja useamman perheen kesken, jolloin keskustelu vapaampaa ja saa vertaistukea (vaatii yleensä luokan pysymistä samana pitkään)
- LÄPINÄKYVYYS, AVOIMUUS
- Tavoitteiden avaaminen oppilaille ja vanhemmille tarpeen jatkossa
- Huoltajayhteistyötä tulee lisätä suhteessa arviointiin: mitä tarkoittaa monialaiset opinnot, mitä on monipuolinen arviointi, osallistuminen suunnitteluun
- Huoltajat tietoisiksi mitä on arviointi OPS 2016 mukaan
→ tiedollinen ja taidollinen arviointi, + vuorovaikutustaidot, toisten huomioiminen, vastuunotto --> näkyväksi vanhemmille!
- Sanallisen ja numeerisen arvioinnin yhdistelmä, joka avataa huoltajille ja oppilaille
- Kriteerit: mitä mikäkin tarkoittaa (työskentely, oppimisprosessin aikana, tapahtunut arviointi, lopussa)
- Arvioinnin avaaminen yhteisissä vanhempainilloissa, samat pelisäännöt koko koulussa
- Arvioitavaksi tietomäärän rinnalle/sijaan mm. työtavat, tiedon soveltaminen
- Arviointikriteerien pilkkominen konkreettisiin asioihin lapsille & lapset mukaan arvioimaan vertaisiaan
- Palautteenanto jatkuvaksi (positiivisuus!)
- Esim. Wilmaan hymynaamoja tunnin jälkeen
- Päivittäinen arviointi koulupäivästä open ja oppilaan kesken --> dokumentti kotiin ja takaisin päivittäin
- Positiivisuuden korostaminen palautteenannossa
- Arvioidaan sitä, miten oppilasta on opetettu, taidot, tiedot, oma kokemus omasta oppimisesta

- > huoltajat osaksi oppimisen arviointia, kysely esim. e-lomakkeella, wilmassa
- Opettajan työkalut toteuttaa huoltajayhteistyötä: yhteisesti sovittuja, linjattua, esimiestuki, hyvä kirjanpito (dokumentointi)
- Arviointikulttuurin arviointi --> kehittäminen ja huoltajien mukaanottaminen (samoin kuin oppilaiden)
- Opettajalle vapaus suunnitella myös arviointia lasten/perheiden tarpeen mukaan
- Taito- ja taideaineiden arviointi pois?
- Oppilas voisi arvioida esim. historian vihkonsa, tämän jälkeen vihko lähetetään vanhempien nähtäväksi ja arvioitavaksi. Opettajan arviointi vasta tämän jälkeen.
- Huoltajat voisivat auttaa lapsiaan itsearviointissa kysymällä säännöllisesti, miten menee, mitä opit? yms.
- Huoltajat koululle arvioimaan koulutyöskentelyä arviointikriteerien pohjalta.
- Vanhemmat ei voi osallistua arviointiin liikaa, mutta toisaalta voisi vanhempia osallistaa/valtuuttaa seuraamaan kotona vaikkapa työskentelyä tms.
- Sähköinen APS lapsen itsearviointille opelle näkyville läpi koko koulun historian
- 1-2-lk voisi olla esim. lukutaito, jossa ope ja oppilaan vanhemmat arvioisivat samoja tavoitteita **A**
- Vanhemmat ajattelee, että yläkoulun oppilaat hoitaa itse asiansa --> kulttuurin muutos tarvitaan! **Y**
- Erityisen tuen oppilaiden vanhemmille pitäisi antaa myös positiivisa palautetta. **E**

Ongelmat

- **Opettajalla parhaillaan satoja oppilaita, joiden tunteminen mahdotonta Y**
- Miten yhteistyön saisi toteutettua viestinnän/arvioinnin huoltajien kanssa ilman lomakkeita?
- Wilma/Helmi -viestintä ei tavoita kaikkia
- Liika arviointi pahasta
- Opettajat asiantuntijoita arvioinnin suhteen, vanhemmat täydentää tarvittaessa
- Arviointiin annettava aikaa koulutyön lomaan esim. työjärjestys joustava
- Jätetään arviointi ammattilaisille!
- Vaikea arvioida oppilasta, joka lintsaa ja käy tekemässä kokeen ja saa 8 --> miten arvioida
- Pakollisen läsnäolon vaikutus arviointiin
- Iso työ huoltajien asenteisiin vaikuttaminen (konservatiivisia, ikivanhat käsitykset arvioinnista)
- Onko oikeutta vaatia huoltajien osallistumista arviointiin?
- Mistä aika? Kuuluuko nykyiseen työaikaan? Palkka?
- Huoltajat usein töissä, miten pääsevät koululle?
- Miksi vanhempien tulisi saada osallistua arviointiin?

Kirjaaminen osaksi arviointikulttuuria

- Arviointikeskustelut kirjattu koulun suunnitelmaan
- Vanhemmille etukäteen tietoa arvioinnista, jotta pystyvät osallistumaan
- Ei liian tiukkoja yhteisiä ohjeita koulun arviointikeskusteluun
- Yhteinen arviointimalli
- Oppilas keskiössä
- Kirjataan kunnallisesti ja koulukohtaisesti, mutta myös väljyyttä
- Ei mitenkään. Toimii jo liikaakin.
- Vanhemmille riittävästi kanavia osallistua arviointiin/esittää kysymyksiä/tulla tietoiseksi

- Kuntakohtaiseen osioon opetussuunnitelmassa → yhtenäisyys
- Tavoitteet vanhempainillassa lukuvuoden alussa tiedoksi koteihin
- Vanhempien sitouttaminen arviointikeskusteluihin
- Nivelvaiheiden arviointikeskustelut

Millaisia ovat itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin periaatteet ja käytänteet koulussanne?

Itsearviointi

Yleisestä

- Itsearviointitavat käytössä, vaikkei yhteisiä käytänteitä
- Pitäisi olla selkeä suunnitelma, jatkumo
- Työmäärä lisääntyy, resurssit ja suuret ryhmäkoot vaikeuttavat käytännön toteutusta
- Persoonakohtaiset erot
- Pienillä lapsilla konkreettisuus välttämätöntä
- Pienten lasten vaikea arvioida osaamistaan
- Epäselvää milloin itsearviointia opetetaan lapsille
- Itsearviointitavat usein realistisia
 - o Pienet lapset kriittisiä
- Haasteena saada oppilaat ymmärtämään mitä itsearvioinnissa arvioidaan ja miten.
- Eri luokka-asteilla omat painopisteet
- Hyödyt näkyvät parhaiten niiden oppilaiden kohdalla, jotka paneutuvat itsearviointiin tosissaan.
- Oppilaskohtaiset erot isoja itsearvioinnin osaamisessa
- Arviointikeskustelut opettajan ja oppilaiden lukujärjestysten ulkopuolella koettu hankaliksi
- Itsearvioinnin hyöty kyseenalainen
 - o Arviointiin pitäisi palata kurssin jälkeen
- Pojat haluttomampia ja kyvyttömämpiä itsearviointiin
- Huoltajien toiveet ja vaatimukset arviointiin
- Itsearviointi edellyttää vastuunottoa omasta oppimisesta
- Itsearvioinnista pitäisi keskustella enemmän ja saada kouluihin selkeät yhteiset linjaukset
- Tavoitteiden asettelu avainasemassa. Voisi toimia paremmin, jos oppilas itse asettaisi tavoitteet, johon tähtää.
 - o Opettajille on annettu tavoitteet, joihin pyritään. Kohtaavatko tavoitteet ja tarvitseeko kohdata?
- Mikä merkitys itsearvioinnilla on aineen arvosanan muodostumisessa?
- Jos itsearvon merkitystä korostetaan (uusi ops), sillä täytyy olla osansa arvosanan annossa.
 - o Mikä on suhde ja miten se näkyy? Ehkä välillinen arvo oppimismotivaation kautta.
- Miten ja mihin itsearvioinnin periaatteet kirjataan ylös?
- Miten heikompi oppilas kykenee itsearviointiin?
- Mitä voidaan olettaa oppilaan jo osaavan arvioinnista?

Ala- ja yläkoulun yhteisiä käytänteitä

- Tapahtuu suullisesti ja kirjallisesti
- Toteutetaan oppiainekohtaisesti
- Oppilaat täyttävät kerran lukuvuodessa laajan itsearviointilomakkeen
 - o Missä on vahva, missä on haasteita
 - o Koululaistaidot
- Viikkotavoitteet kirjataan taululle
- Kouluissa käytössä kansio, joissa on itsearviointikaavakkeita eri luokka-asteilla

- Ryhmätöiden jälkeen ryhmä pohtii miten onnistuivat prosessissa
- Arviointikeskusteluviikot, jolloin lyhemmät koulupäivät, koska jokaisella keskustelu
- Kielten kirjoissa itsearviointisivut
- Esitelmien yhteydessä arviointilomake kuulijoille
- Kokeiden mukana kotiin lähetettävät arviointilomakkeet oppiaineittain

Alakoulun käytänteitä

- Arviointikeskustelut
 - o Vaativat oman aikansa; arvosanan perustelut
- Ennen vanhempainvarttia lomake, joka täytetään yhdessä vanhempien kanssa
- Valtakunnallinen hyvinvointikyselyt terveystarkastuksen yhteydessä yhdessä vanhempien ja opettajien kanssa
- Kuukausiarviointi, jonka pohjalta tehdään tavoite seuraavalle kuulle
- Oma itsearviointikaavake liitteeksi todistukseen
- Peukkuja ylös/alas, ympyröintiä ja väritystä mukaan arviointiin
- Hymynaama-arviointi (valmiit kortit/paperiin piirretyt naamat)
 - o Hymynaamoja käyttäessä tulee huolellisesti avata, mitä niiden takana on
- Oppilailla on pöydällä kolme erilaista mukia tai legopalikkaa. Vihreä päälimäisenä kertoo, että hänellä menee hyvin. Punainen viestittää, että tarvitsee apua.
- Tunne ja vuorovaikutustaitoihin perustuva hanke
- Käytöspassi, jossa sekä itsearviointi, vertaisarviointi sekä vanhempien osallisuus

Yläkoulun käytänteitä

- Arviointikeskustelut, jos tarvetta
- Luokanvalvoja kerännyt arviot eri aineenopettajilta ja käynyt keskusteluja
 - o Aineenopettaja joutuu pahimmillaan kirjoittamaan sadoille oppilaille arvion
- Yläkoulun oppilas arvioi omaa osaamistaan ja kirjaa arvosanat, jotka itselle antaisi
- Yläkoululla eri opettajat täyttävät erivärisillä kynillä arvionsa lapsen tekemään itsearvioon
- Eri jaksojen päättyessä eri aineissa, kuten matematiikassa itsearviointeja.
- Oppiainekohtaiset keskustelut henkilökohtaisesti oppilaan kanssa lukukauden loppupuolella
- Oppimispäiväkirjat

Vertaisarviointi

Yleisesti vertaisarvioinnista

- Eri opettajilla monenlaisia käytänteitä, mutta ei yhteistä linjaa.
 - o Tarvitaanko yhteisiä periaatteita?
- Yritetäänkö vertaisarvioinnilla liian aikaisin jotakin sellaista, joihin oppilaiden kypsyyks ja kapasiteetti ei yksinkertaisesti riitä?
- Epäselvää milloin vertaisarviointia kuuluisi opettaa lapsille
- Vertaisarvioinnin tavoitteet selviksi ja konkreettisesti lapsille, jotta sitä voi opettaa
- Numeerinen arviointi on ylikorostunut
- Jos esimerkiksi esitelmän pitäjä saa valita luokasta kaksi vertaisarvioijaa antamaan palautetta esitelmästä
 - > valitaan usein omat kaverit-> arviointi epärealistista, koska kaverit ylistävät
- Vertaisarvioinnin avulla voidaan opetella toisen vahvuuksien huomaamista
- Vertaisarviointi edellyttää vuorovaikutustaitoja

- Luokan ilmapiiri täytyy olla turvallinen, lempeä ja kannustava
- Kaivataan selkeää mallia avuksi ” yksi plussa, yksi miinus”

Ala- ja yläkoulun yhteisiä käytänteitä

- Tapahtuu keskustellen oppitunnin puitteissa
- Oppinainekohtaisesti toteutetaan
- Pyritään keskittymään positiivisiin asioihin ja kiinnostaviin yksityiskohtiin
- Harjoittaa rakentavan palautteen antamista
- Määrätyt oppilaat luokasta arvioivat kirjallisesti/suullisesti
- Oppiminen, käyttäytyminen ja työskentely samassa arvioinnissa
 - o Oppilaan näkemys, opettajan kommentit, vanhemmat
- Vertaisarviointia käytettävä harkiten, sillä kypsyy ei saata riittää pienimmillä
- Pitäisi saada enemmän positiivisia asioita esiin
- Vertaisarviointia esim. äidinkielessä; oppilaat antavat palautetta toisilleen suullisista esityksistä ja kirjoitelmista
- Ryhmätöissä ryhmät arvioivat toisiaan
- Pahvilautanen selkään ja kaverit kirjoittavat luokkakaverista hyviä asioita siihen
- Vertaisarviointia arjessa oppitunneilla esimerkiksi kommentoimalla esityksiä ja samalla arvioidaan ryhmän työskentelyä
- Kirjoittamisessa vertaisarviointia; Oppilas kommentoi toisen työtä, tekijä voi ottaa kommentit huomioon, opettaja arvioi vasta lopuksi
- Kerran vuodessa tehtävä koulun yhteinen Mitä minulle kuuluu?-kysely.
- Opiskelutaidot ja sosiaaliset taidot arvioidaan
 - o Tiedot kerätään luokittain ja ne lähetetään koottuna vanhemmille

Alakoulun käytänteitä

- Hymiöiden avulla arviointi
- Suullinen palaute
- Kuvataiteessa sekä käsityössä näyttelyt
- Kuvaamataidon tunneilla yhdessä töiden arviointi; etsitään positiivisia asioita, kuten värien käyttö tai sommittelu
- Äidinkielessä esimerkiksi tarinoiden kirjoittamisessa arvioidaan sisältöä, ei oikeinkirjoitusta ja kehitellään juonta eteenpäin
- Ongelmana se, että oppilaiden kielelliset kyvyt ovat eri tasoilla
- Käsitöiden vertaisarviointia töiden ollessa kesken

Yläkoulun käytänteitä

- Vertaisarviointi liikunnassa: työpari auttaa ja arvioi esimerkiksi telinevoimistelussa tai luistelutekniikassa
- ilmaisutaidon pienryhmän harjoituksessa oppilaat ohjaavat toisiaan ja antavat palautetta toisilleen
- Yläkoulun toive: totuttelu vertaisarviointiin heti koulupolun alusta lähtien
- Salkkuvihot: Kirjoitelmat opettajan tarkastuksen jälkeen puhtaaksi salkkuun ja lopuksi oppilastoveri arvioi sanallisesti. Myös itsearviointia satunnaisesti.
- Vertaisarviointi kurssin tavoitteena
- Oppilaat tuntevat toistensa vahvuudet ja heikkoudet

